

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

КОНСТИТУЦІЯ ТА ВРЯДУВАННЯ

Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів
спеціальності 281 "Публічне управління
та адміністрування"
другого (магістерського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019

УДК 342(477)(07.034)
К65

Укладач М. В. Грузд

Затверджено на засіданні кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки.

Протокол № 2 від 30.08.2018 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Конституція та врядування [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування" другого (магістерського) рівня / уклад. М. В. Грузд. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 46 с.

Подано методичні рекомендації до завдань для самостійної роботи з усіх тем навчальної дисципліни, самостійне виконання яких буде сприяти підвищенню рівня знань студентів, формуванню необхідних компетентностей з оцінювання конституційного устрою держави та організаційного розвитку органів публічної влади.

Рекомендовано для студентів спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування" другого (магістерського) рівня.

УДК 342(477)(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2019

Вступ

Для стабільного розвитку суспільства й ефективного розвитку держави необхідно забезпечити баланс загальнодержавних інтересів з інтересами населення і територіальних громад. Має бути досягнуто оптимальне співвідношення децентралізації та централізації влади, забезпечено збалансованість соціально-економічного розвитку. Означених результатів досягають лише за подальшої розбудови демократичної, соціальної та правової держави, що приводить до підвищення ролі права у функціонуванні органів державної влади й органів місцевого самоврядування.

Навчальна дисципліна "Конституція та врядування" є дисципліною, яку вивчають, згідно з навчальним планом підготовки фахівців другого (магістерського) рівня за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування".

Вивчення матеріалу з навчальної дисципліни "Конституція та врядування" передбачає виконання студентом самостійної роботи.

Самостійна робота студентів є важливою складовою навчального процесу. Її слід розглядати як спосіб індивідуалізації процесу навчально-професійної підготовки студентів, як основу самоосвітньої діяльності фахівців, вагомий чинник їхньої професійної мобільності. Вона полягає в поглибленому вивченні й аналізі інформації з питань, винесених на самостійне опрацювання з використанням підручників, навчальних посібників, науково-економічної та періодичної літератури, законів і нормативних актів України, інформації з мережі Інтернет, даних статистичних довідників. Цю інформацію мають використовувати студенти під час підготовки до практичних (семінарських) занять і проміжного та підсумкового контролю.

Для правильного виконання завдань для самостійної роботи та ґрунтовних відповідей на запитання для самостійного опрацювання студенту слід опрацювати рекомендовану літературу, перелік якої наведено після кожної теми навчальної дисципліни.

У ході самостійної роботи студент має стати активним учасником навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними та практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, брати на себе відповідальність за якість власної професійної підготовки.

Методичні рекомендації до самостійної роботи

Змістовий модуль 1

Основи конституційного устрою держави

Тема 1. Поняття, зміст та функції конституції

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1.1. Дайте поняття юридичної та фактичної конституції.

Чи відповідає фактичний стан дотримання конституційних норм в Україні чинній юридичній конституції?

Завдання 1.2. Верховна Рада України розглянула законопроект "Про внесення змін до Конституції України", яким пропонувалося перенести столицю України з м. Київ до м. Харків, у зв'язку з перезавантаженістю міста економічним змістом та історичним минулим. За законопроект проголосувало 226 депутатів, у результаті чого його було схвалено та підписано Головою Верховної Ради України. Президент України на наступний день підписав законопроект та оприлюднив.

Чи правомірні дії Верховної Ради України та Президента України?

Завдання 1.3. Дніпропетровська обласна рада ухвалила рішення, згідно з яким визнала російську мову другою державною мовою та зобов'язала всі органи державної влади користуватися в роботі та документообігу російською мовою.

Чи правомірне рішення Дніпропетровської обласної ради? Хто може визначати мову як державну? Чи може обласна рада ухвалити рішення про визнання мови регіональною та які правові наслідки цього?

Завдання 1.4. Кабінет Міністрів України ухвалив постанову, що суперечить Конституції. Верховна Рада України скасувала постанову як неконституційну.

Зробіть юридичний аналіз викладеного факту. Який порядок скасування незаконних нормативних актів? Який орган має право вирішувати це питання?

Запитання для самостійного опрацювання

1. Дайте визначення поняття "конституція".
2. Охарактеризуйте місце конституції в системі нормативно-правових актів.
3. Обґрунтуйте відмінність конституції від інших джерел права.
4. У чому сутність найвищої юридичної сили конституції?
5. Що впливає на відмінність конституції в сучасних джерелах?
6. Якою має бути чинна конституція за способом внесення до неї змін і доповнень?
7. Чи можливо скасувати конституцію?

Рекомендована література: основна [1; 2]; додаткова [12; 13; 15; 17 – 19; 21]; інформаційні ресурси [22 – 24].

Тема 2. Конституційно-правові норми, конституційно-правові відносини та відповідальність у конституційному праві

Завдання для самостійної роботи

Завдання 2.1. Громадянин США українського походження Іванов К. С. звернувся до комісії з питань громадянства при Президентові України із проханням надати йому громадянство України.

Якими нормативними актами необхідно керуватися під час вирішення цього питання? За яких умов громадянину США може бути надано громадянство України? Який порядок вирішення цього питання? Які державні органи України будуть вирішувати це питання?

Завдання 2.2. Громадянка Н. народила дитину на території Італії від громадянина Італії. Дитину відразу ж зареєстрували громадянином Італії. Проте мати бажає, щоб її дитина була громадянкою України і в подальшому могла користуватися всіма правами, установленими для громадян України. Коли вона звернулася до консульства України в Італії, їй відмовили, пояснивши, що в Україні немає подвійного громадянства і необхідно було вибрати одне громадянство, що було вже зроблено.

Чи правомірно вчинили посадові особи консульства? Якими нормативно-правовими актами регулюють питання громадянства? Чи дозволено в Україні подвійне громадянство? Чи є винятки та для якої категорії осіб?

Завдання 2.3. Кабінет Міністрів України ухвалив постанову, якою скасував пільги для громадян, установлені законом. Група громадян звернулася до суду з позовом про скасування постанови як такої, що суперечить закону.

Як повинен учинити суд, керуючись Конституцією України? До якої групи прав належить право громадян, яке вони захищають? Які гарантії захисту прав використали громадяни?

Завдання 2.4. Громадянин Василик Р. Д. у день виборів перебував у службовому відрядженні в м. Чернівці, де звернувся до виборчої комісії із проханням реалізувати своє конституційне право на голосування на виборах. Член дільничної комісії видав бюлетень та вніс прізвище громадянина Василика Р. Д. до списків виборців.

Зробіть юридичний аналіз викладених фактів. Які нормативні акти регулюють ці питання? Які принципи виборчого права порушено? Яку відповідальність має бути застосовано до винних осіб?

Завдання 2.5. У день виборів громадянин Пузиків О., перевіряючи списки виборців, не виявив своє прізвище у списках виборців. У зв'язку із цим, голові дільничної виборчої комісії ним була направлено письмову заяву із проханням унести його до списків. Голова відмовив у розгляді заяви, оскільки це, на його думку, не належить до його компетенції.

Які дії має вчинити виборець для усунення порушеного права? Який орган має вирішити питання про внесення виборця Пузикова О. до списків? Яку відповідальність за неправильність списків може бути застосовано і до яких суб'єктів?

Завдання 2.6. Громадянин Куприянов Б. звернувся до органів внутрішніх справ із проханням видати паспорт громадянина України;

на громадянина Приходько Д. було накладено штраф за безквитковий проїзд у громадському транспорті;

Міністерство юстиції України зареєструвало політичну партію;

на підприємстві працівниками податкової служби було здійснено позапланову податкову перевірку.

Чи регулюються ці суспільні відносини нормами адміністративного права? Обґрунтуйте відповідь. Проаналізуйте вид та структуру цих адміністративно-правових відносин.

Завдання 2.7. До юридичної консультації звернувся Срібний П. із питання надання громадянства України. На час звернення за юридичною допомогою він мав громадянство іншої країни та навчався на II курсі одного з медичних закладів вищої освіти. Срібний П. виявив бажання після закінчення закладу вищої освіти залишитися працювати в Україні має намір якнайшвидше набути громадянство України, тим більше, що вже перебуває у шлюбі із громадянкою України. Під час навчання він засвоїв українську мову, не порушував законів України, має законні джерела існування. Однак у юридичній консультації йому пояснили, що ще зарано клопотати про набуття громадянства України, оскільки однією із умов набуття іноземцями громадянства України є проживання на території України протягом останніх п'яти років, а він проживає лише три роки.

Дайте правову оцінку отриманій юридичній консультації. Поясніть відмінності адміністративно-правового статусу іноземців та громадян України.

Методичні рекомендації

Для здійснення повного правового аналізу необхідно ознайомитися із Законом України "Про громадянство України".

Запитання для самостійного опрацювання

1. Визначте співвідношення норм права і норм моралі.
2. Охарактеризуйте структуру конституційно-правової норми.
3. Наведіть класифікацію конституційно-правових норм.
4. Що таке "квазіконституція"?
5. Назвіть складові конституційно-правових відносин.
6. Визначте юридичний зміст загальних конституційно-правових відносин.
7. Розкрийте сутність і причини виникнення конституційно-правової відповідальності.
8. Розкрийте сутність та проблеми встановлення обмежень щодо реалізації окремих конституційних прав і свобод.

Рекомендована література: основна [1; 2]; додаткова [12; 13; 15; 17 – 19; 21]; інформаційні ресурси [22 – 24].

Тема 3. Конституція України

Завдання для самостійної роботи

Завдання 3.1. Громадянин Аверін Д., який досягнув призовного віку, звернувся до юридичної консультації із проханням надати інформацію про підстави та порядок проходження альтернативної військової служби.

Надайте розгорнуту юридичну консультацію, спираючись на чинне законодавство.

Запитання для самостійного опрацювання

1. Дайте визначення поняттю "правовий статус громадянина".
2. Охарактеризуйте основні елементи правового статусу громадянина.
3. Поясніть відмінність правового статусу громадянина та правового статусу особи.
4. У чому сутність проголошення прав і свобод як безпосередньо чинного права?
5. Чим визначено межі суб'єктивного права громадянина?
6. Назвіть основні особливості реалізації конституційних прав людини та громадянина.
7. Розкрийте основні форми безпосередньої участі громадян у публічному урядуванні.
8. Які об'єктивні та суб'єктивні чинники обмежують право громадянина й особи на судовий захист?

Рекомендована література: основна [1; 2]; додаткова [12; 13; 15; 17 – 19; 21]; інформаційні ресурси [22 – 24].

Змістовий модуль 2

Належне врядування та інструменти його забезпечення

Тема 4. Передумови та інноваційні інструменти належного врядування

Завдання для самостійної роботи

Завдання 4.1. Директор приватного підприємства відмовився звільнити від виконання виробничих обов'язків депутата міської ради на час здійснення ним депутатських повноважень. Своє рішення директор мотивував частою відсутністю депутата на робочому місці. Депутат направив

депутатське звернення до прокурора області з вимогою притягти до відповідальності директора за невиконання вимог законодавства щодо забезпечення гарантій депутатської діяльності. У відповідь на депутатське звернення прокурор зазначив, що питання щодо забезпечення гарантій депутатської діяльності належить до компетенції міської ради.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. У яких випадках депутата місцевої влади звільняють від виконання виробничих або службових обов'язків? Яким чином здійснюють забезпечення гарантій депутатської діяльності депутатів місцевих рад?

Завдання 4.2. До Конституційного Суду України звернулася група народних депутатів України з вимогою визнати неконституційним закон через порушення процедури його ухвалення. У зверненні було зазначено, що народний депутат України, у зв'язку із виїздом у відрядження, дав письмове доручення помічнику-консультанту бути присутнім замість нього на пленарному засіданні Верховної Ради України та брати участь у голосуванні, що помічником і було зроблено.

Зробіть юридичний аналіз дій народних депутатів України. Які права має помічник-консультант народного депутата України? Яке рішення може ухвалити Конституційний Суд України?

Завдання 4.3. Президент України важко захворів (рак легень). Лікарі прогнозують йому ще 3 роки життя (максимум), у зв'язку із середньою тяжкістю захворювання. До закінчення повноважень Президента залишилося 2 роки.

Чи має право президент України перебувати на своїй посаді до закінчення терміну повноважень, у зв'язку зі станом здоров'я?

Завдання 4.4. Президент України звернувся до українського народу з вітанням із нагоди Дня незалежності.

Зробіть юридичний аналіз фактів. Чи належать ці дії Президента України до кола його повноважень? Відповідь обґрунтуйте. Які нормативні акти регулюють це питання?

Завдання 4.5. Прем'єр-міністр України виступив зі звітом про виконану роботу за рік перед Верховною Радою України. Роботу Кабінету Міністрів визнано незадовільним.

Які наслідки це має для уряду та які подальші дії Президента України та Верховної Ради України? Викладіть поетапно, обґрунтуйте.

Завдання 4.6. До порядку денного засідання Кабінету Міністрів України було внесено такі питання: про затвердження плану законопроектної роботи; про ліквідацію Державного комітету природних ресурсів України; про розподіл функціональних обов'язків між Прем'єр-міністром, Першим віце-прем'єр-міністром, віце-прем'єр-міністрами; про схвалення концепції Державної програми розвитку паливно-енергетичного комплексу; про створення Координаційного комітету з питань адміністративно-територіальної реформи в Україні; про затвердження загальної структури Міністерства внутрішніх справ України; про внесення конституційного подання щодо офіційного тлумачення Конституції України; про призначення на посаду Голови Національного банку України; про скасування розпорядження голови обласної державної адміністрації; про стан підготовки до проведення Дня Уряду України у Верховній Раді; про затвердження структури Секретаріату Кабінету Міністрів України.

Чи належить вирішення вказаних питань до компетенції Кабінету Міністрів України? Надайте юридично обґрунтовану відповідь.

Завдання 4.7. Громадянина Петриченка Д. було затримано працівниками обласного відділу національної поліції України під час мирної акції протесту проти хаотичної забудови Києва 23 червня 2018 року. 27 червня того самого року без пояснення причини затримання його відпустили. Того самого дня громадянин Петриченко направив до Конституційного Суду України конституційне подання про не конституційність дій органів національної поліції України.

Зробіть юридичний аналіз викладеним фактам. Обґрунтуйте дії органів національної поліції та громадянина Петриченка. Яка компетенція Конституційного Суду України? Як вирішити це питання?

Завдання 4.8. Під час складання проекту правового акта, що визначає права та обов'язки одного з міністерств, постало питання про назву такого акта. Зокрема, пропонувалося назвати його положенням, інструкцією, статутом або просто наказом про права та обов'язки міністерства.

Яка назва найбільш вдало відповідає в цьому разі змісту правового акта управління? Які вимоги висувають до такого роду правових актів державного управління?

Запитання для самостійного опрацювання

1. Охарактеризуйте належне врядування в галузі державного управління.
2. Розкрийте напрями реформ місцевого самоврядування.
3. Визначте інструменти сталого просторового розвитку.
4. Назвіть та охарактеризуйте інноваційні інструменти належного врядування.
5. Поясніть відмінність належного врядування від доброго врядування.
6. Проаналізуйте належне врядування як загальноєвропейську цінність.
7. Розкрийте роль міжнародних організацій в розробленні та впровадженні інструментів належного врядування.

Рекомендована література: основна [1 – 8]; додаткова [15 – 17]; інформаційні ресурси [22 – 24].

Тема 5. Належне врядування в контексті реалізації структурних реформ в Україні

Завдання для самостійної роботи

Завдання 5.1. Проаналізуйте законність підстав для здійснення заходів державного нагляду (контролю).

Рівненський окружний адміністративний суд, розглянувши у відкритому судовому засіданні адміністративну справу за позовом Управління ветеринарної медицини в м. Рівне до фізичної особи-підприємця ОСОБА_3 щодо застосування заходів реагування у сфері державного нагляду (контролю),

УСТАНОВИВ:

Управління ветеринарної медицини в м. Рівне звернулося з позовом до фізичної особи-підприємця ОСОБА_3 щодо застосування заходу реагування у сфері державного нагляду (контролю) у вигляді анулювання документа дозвільного характеру, а саме експлуатаційного дозволу для потужностей (об'єктів) із виробництва, перероблення або реалізації харчових продуктів № 17-18-03Mt, виданого 25.06.2009 р. заступником начальника управління ветеринарної медицини в м. Рівне.

В обґрунтування заявлених позовних вимог указує, що на урядову "гарячу лінію" від громадянки ОСОБА_5 надійшла скарга щодо правомірності

видачі експлуатаційного дозволу для потужностей (об'єктів) із виробництва, перероблення або реалізації харчових продуктів № 17-18-03Mt, виданого відповідачу у справі 25.06.2009 року.

Зазначає, що в ході розгляду вказаної скарги встановлено факт надання в заяві про видачу документа дозвільного характеру та документах, що додаються до неї, недостовірної інформації, у документах на отримання експлуатаційного дозволу поданих ПП ОСОБА_3 відсутня копія документа, який підтверджує взяття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта.

На думку позивача, відповідно до п. 1 абз. 4 п. 7 ст. 4-1 Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" наявні підстави для застосування заходу реагування у сфері державного нагляду (контролю) у вигляді анулювання документа дозвільного характеру, а саме експлуатаційного дозволу для потужностей (об'єктів) із виробництва, перероблення або реалізації харчових продуктів № 17-18-03Mt, виданого 25.06.2009 р. заступником начальника управління ветеринарної медицини в м. Рівне.

У своєму запереченні відповідач указує, що оспорюваний дозвільний документ, а саме експлуатаційний дозвіл для потужностей (об'єктів) із виробництва, перероблення або реалізації харчових продуктів № 17-18-03Mt, виданий 25.06.2009 р. заступником начальника управління ветеринарної медицини в м. Рівне, дійсно було видано на підставі заяви відповідача та додатків до них, однак указаний перелік документів був визначений позивачем, а також перед видачею вказаного дозвільного документа здійснювали перевірку вказаного документа. На думку відповідача, позов є необґрунтованим, підстави для анулювання дозвільного документа відсутні.

Управлінням ветеринарної медицини в м. Рівне було розглянуто скаргу, що надійшла на урядову "гарячу лінію" від громадянки ОСОБА_5 щодо правомірності видачі експлуатаційного дозволу ПП ОСОБА_3 для потужностей (об'єктів) із виробництва, перероблення або реалізації харчових продуктів № 17-18-03Mt.

Крім того, суд зазначає, що звернення позивача на відсутність копії документа щодо взяття в експлуатацію об'єкта будівництва в ході проходження одержання такого документа дозвільного характеру не може слугувати підставою для висновку про недостовірність інформації в розумінні Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності".

У ході розгляду справи, судом встановлено відсутність будь-яких відомостей, які давали б підстави вважати подання відповідачем недостовірних відомостей.

За встановлених обставин суд дійшов до висновків, що позивачем не доведено належними доказами, що наявні підстави в розумінні Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" для застосування заходу реагування у сфері державного нагляду (контролю) у вигляді анулювання експлуатаційного дозволу для потужностей (об'єктів) із виробництва, перероблення або реалізації харчових продуктів № 17-18-03Mt, виданого 25.06.2009 р. заступником начальника управління ветеринарної медицини в м. Рівне Тарасовичем П. М.

Ураховуючи встановлені в ході судового розгляду обставини справи у їхній сукупності, суд дійшов висновку, що позовні вимоги до задоволення не підлягають повністю.

Із урахуванням приписів ст. 94 Кодексу адміністративного судочинства (КАС) України, підстави для розподілу судових витрат відсутні.

Керуючись статтями 160 – 163 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

УХВАЛИВ:

У задоволенні адміністративного позову Управління ветеринарної медицини в м. Рівне відмовити повністю.

Підпис судді.

Завдання 5.2. Зробіть правовий аналіз запропонованого судового рішення.

Запорізький окружний адміністративний суд, розглянувши в порядку письмового провадження адміністративну справу за позовною заявою Публічного акціонерного товариства "Запоріжжяобленерго" до Державної фінансової інспекції в Запорізькій області про визнання дій протиправними,

УСТАНОВИВ:

До Запорізького окружного адміністративного суду (далі – суд) надійшов позов ПАТ "Запоріжжяобленерго" (далі – позивач, ПАТ "Запоріжжяобленерго") до Державної фінансової інспекції в Запорізькій області (далі – відповідач), у якому позивач просить суд визнати протиправними дії суб'єкта владних повноважень – відповідача щодо здійснення планової виїзної ревізії фінансово-господарської діяльності ПАТ "Запоріжжяобленерго" за період із 01.07.2014 до 31.12.2015 рр.

Позовні вимоги обґрунтовано тим, що, на думку позивача, у відповідача як у суб'єкта владних повноважень та органу державного нагляду

(контролю) відсутні правові підстави для здійснення планової виїзної ревізії фінансово-господарської діяльності ПАТ "Запоріжжяобленерго" в період із 25.01.2016 до 04.03.2016 рр., оскільки такі дії суперечать приписам ст. 19 Конституції України, Закону України "Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні" № 2939-XII від 26.01.1993 р., Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" № 877-V від 05.04.2007 р. і порушують права та інтереси позивача на здійснення господарської діяльності, які охороняє закон.

Матеріали справи містять письмові заперечення від 08.02.2016 р. вх. № 4486, у яких, зокрема, зазначено те, що, відповідно до Закону України "Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні" № 2939-XII від 26.01.1993 р. та Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 р. № 550, відповідач мав усі законні підстави для здійснення планової виїзної ревізії фінансово-господарської діяльності ПАТ "Запоріжжяобленерго". На підставі наведеного раніше просить у задоволенні позову відмовити.

Розглянувши матеріали справи, судом установлено таке.

Як вбачається з матеріалів справи, п. 1.2.3.1 Плану контрольно-ревізійної роботи Держфінінспекції в Запорізькій області на I квартал 2016 року, затвердженого наказом Держфінінспекції в Запорізькій області від 20.11.2015 р. № 157, передбачено здійснення у I кварталі 2016 року планової ревізії ПАТ "Запоріжжяобленерго".

Листом № 08-05-14-14/105 від 06.01.2016 р. Держфінінспекція в Запорізькій області повідомила ПАТ "Запоріжжяобленерго" про здійснення планової виїзної ревізії фінансово-господарської діяльності ПАТ "Запоріжжяобленерго" за період із 01.07.2014 до 31.12.2015 р. Також у листі зазначено те, що ревізія буде розпочата 25 січня 2016 року і закінчена 4 березня 2016 року.

Не погоджуючись із діями Держфінінспекції в Запорізькій області щодо здійснення перевірки, позивач звернувся із цим позовом до суду.

Усебічно і повно з'ясувавши всі фактичні обставини, на яких ґрунтується позов, об'єктивно оцінивши докази, які мають юридичне значення для розгляду справи та вирішення спору по суті, суд вважає, що позовні вимоги підлягають задоволенню, виходячи з такого.

Згідно з ч. 4 ст. 19 Господарського кодексу України, органи державної влади і посадові особи уповноважені здійснювати державний контроль

і державний нагляд за господарською діяльністю, їхній статус та загальні умови й порядок здійснення контролю і нагляду визначаються законами.

Згідно з абз. 1 ч. 14 ст. 11 Закону України "Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні" № 2939-XII від 26.01.1993 р. (далі – Закон України № 2939-XII), посадові особи органу державного фінансового контролю мають право розпочати здійснення ревізії за наявності підстав для її здійснення, визначених цим та іншими законами України.

Порядок здійснення перевірок суб'єктів господарювання центральними органами виконавчої влади, їхніми територіальними органами (органами державного нагляду (контролю)) встановлено Законом України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" № 877-V від 05.04.2007 р. (далі – Закон України № 877-V).

Відповідно до ст. 2 Закону України № 877-V, його дію не поширено на відносини, що виникають під час здійснення таких заходів: контролю органами державної фіскальної служби; валютного контролю; державного експортного контролю; контролю за дотриманням бюджетного законодавства; банківського нагляду; державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції; державного нагляду за дотриманням вимог ядерної безпеки; державного нагляду (контролю) у галузі цивільної авіації; оперативно-розшукової діяльності, дізнання, прокурорського нагляду, досудового слідства і правосуддя; державного архітектурно-будівельного контролю (нагляду); державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства про працю та зайнятість населення.

Перелік заходів контролю, указаний у ст. 2 Закону України № 877-V, є вичерпним та не підлягає розширеному тлумаченню.

Унаслідок указанного, суд доходить висновку, що дію Закону України № 877-V поширено на відносини, пов'язані зі здійсненням державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності позивача органами Державної фінансової інспекції України.

Відповідно до ч. 2 ст. 5 Закону України № 877-V, орган державного нагляду (контролю) визначає в підпорядкованій його віданню сфері критерії, за якими оцінюють ступінь ризику від здійснення господарської діяльності. З урахуванням значення прийнятного ризику всі суб'єкти господарювання, що підлягають нагляду (контролю), належать до одного із трьох ступенів ризику: високого, середнього та незначного. Залежно від ступеня ризику, орган державного нагляду (контролю) визначає періодичність проведення планових заходів зі здійснення державного нагляду (контролю). Критерії,

за якими оцінюють ступінь ризику від здійснення господарської діяльності та періодичність проведення планових заходів, затверджено Кабінетом Міністрів України за поданням органу державного нагляду (контролю).

Відповідачем не надано доказів затвердження Кабінетом Міністрів України критеріїв, за якими оцінюють ступінь ризику від здійснення господарської діяльності та періодичність проведення планових заходів органами Державної фінансової інспекції України.

За таких умов суд доходить висновку, що на відповідача поширено вимоги ч. 3 ст. 22 Закону України № 877-V, якою передбачено: якщо не затверджено критерії розподілу суб'єктів господарювання за ступенями ризику їхньої господарської діяльності, періодичність проведення планових заходів та перелік питань для їхнього здійснення, то таких суб'єктів господарювання вважають суб'єктами господарювання з незначним ступенем ризику, які підлягають державному нагляду (контролю) не частіше від одного разу на п'ять років.

Відповідно до наданих позивачем пояснень, планову виїзну ревізію фінансово-господарської діяльності у ПАТ "Запоріжжяобленерго" за період із 01.03.2011 до 30.06.2014 рр. було здійснено ревізійною групою ДФІ в Запорізькій області в термін із 22.07.2014 до 08.10.2014 р. (з урахуванням терміну зупинення із 07.08.2014 до 12.09.2014 р.), за результатами якої було складено акт від 15.10.2014 р. № 05-21/28, копія витягу з якого міститься в матеріалах справи.

Ч. 2 ст. 4 Закону України № 877-V встановлено, зокрема, що план комплексних планових заходів державного нагляду (контролю) затверджено для всіх органів державного нагляду (контролю) центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку підприємництва, не пізніше ніж за 10 днів до початку відповідного планового періоду.

Крім того, суд вважає за потрібне зазначити, що відповідач під час проведення заходу контролю мав виконати приписи ч. 1 ст. 5 Закону України № 877-V, якою передбачено, що планові заходи проводять, відповідно до річних або кварталних планів, які затверджує орган державного нагляду (контролю) до 1 грудня року, що передує плановому, або до 25 числа останнього місяця кварталу, що передує плановому. Протягом одного року проведення більш як одного планового заходу державного нагляду (контролю) щодо одного суб'єкта господарювання не допускається. План проведення заходів державного нагляду (контролю) на наступний плановий період

має містити конкретні календарні дати початку кожного планового заходу державного нагляду (контролю) та терміни їхнього здійснення. План проведення заходів державного нагляду (контролю) на відповідний плановий період оприлюднюється на офіційному веб-сайті органу державного нагляду (контролю) не пізніше ніж за 10 днів до початку відповідного планового періоду.

Як вбачається з матеріалів справи, доказів виконання вимог ст. 5 Закону України № 877-V відповідачем суду не надано.

Також під час розгляду справи не спростовано твердження позивача про відсутність інформації про відповідача в додатку № 1 "План комплексних планових заходів державного нагляду (контролю) органів державного нагляду (контролю) на 2016 рік" до наказу Міністерства економічного розвитку та торгівлі від 30.11.2015 р. № 1553 "Про затвердження плану комплексних планових заходів державного нагляду (контролю) органів державного нагляду (контролю) на 2016 рік", який було видано на виконання постанови КМУ від 04.11.2015 р. № 902, якою було затверджено Порядок складення та затвердження плану комплексних планових заходів державного нагляду (контролю) органів державного нагляду (контролю).

Ураховуючи викладене раніше, суд дійшов висновку, що відповідачем у ході здійснення перевірки ПАТ "Запоріжжяобленерго" порушено такий основний принцип державного нагляду (контролю): здійснення державного нагляду (контролю) лише за наявності підстав та в порядку, визначеному законом.

Ч. 6 ст. 19 Господарського кодексу України передбачено, що органи державної влади та посадові особи зобов'язані здійснювати інспектування і перевірки діяльності суб'єктів господарювання неупереджено, об'єктивно й оперативно, дотримуючись вимог законодавства, поважаючи права і законні інтереси суб'єктів господарювання.

Відповідно до ч. 7 ст. 19 Господарського кодексу України, дії й рішення державних органів контролю та нагляду, а також їхніх посадових осіб, які здійснювали інспектування і перевірку, можуть бути оскаржені суб'єктом господарювання у встановленому законодавством порядку.

Як зазначено у ст. 10 Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності", суб'єкт господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю) має право: оскаржувати в установленому законом порядку неправомірні дії органів державного нагляду (контролю) та їхніх посадових осіб.

За приписами ст. 19 Конституції України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їхні посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

З урахуванням з'ясованих обставин та досліджених матеріалів справи, суд доходить висновку, що адміністративний позов підлягає задоволенню повністю.

Відповідно до ч. 1 ст. 94 КАС України, якщо судові рішення ухвалено на користь сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, суд присуджує всі здійснені нею документально підтверджені судові витрати за рахунок бюджетних асигнувань суб'єкта владних повноважень, який був стороною у справі, або якщо стороною у справі була його посадова чи службова особа.

Ураховуючи зазначене раніше та керуючись ст. 2; 4; 7 – 12; 14; 86; 158 – 163 КАС України, суд

УХВАЛИВ:

Адміністративний позов ПАТ "Запоріжжяобленерго" до Державної фінансової інспекції в Запорізькій області про визнання дій протиправними задовольнити повністю.

Завдання 5.3. Начальник управління охорони здоров'я обласної державної адміністрації громадянин Костюк Т., маючи вік 65 років, стаж державної служби 25 років та медичний висновок про незадовільний стан здоров'я, що перешкоджає виконанню службових повноважень, подав письмову заяву про відставку.

Дайте правову оцінку цій ситуації. Обґрунтуйте відповідь, посилаючись на норми чинного законодавства.

Завдання 5.4. Громадянин Бухтіяров Р. подав документи до конкурсної комісії на зайняття посади консультанта Секретаріату Верховної Ради України. Конкурсна комісія відмовила йому, мотивуючи своє рішення тим, що громадянин Бухтіяров Р. не подав відомості про доходи й зобов'язання фінансового характеру, про нерухоме і цінне рухоме майно, а також про вклади в банках, належні йому та членам його сім'ї.

Дайте оцінку законності цього рішення.

Запитання для самостійного опрацювання

1. Визначте правовий статус державного службовця і посадової особи місцевого самоврядування.
2. Що таке "обмеження на публічній службі"?

3. Розкрийте обмеження публічної служби.
4. Дайте визначення поняттю гарантій для державних службовців.
5. Охарактеризуйте гарантії для державних службовців.
6. Проаналізуйте економічне забезпечення державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування.
7. Розкрийте відмінності правового статусу патронатної служби від правового статусу інших публічних службовців.
8. Розкрийте сутність юридичної відповідальності публічних службовців.
9. Назвіть та охарактеризуйте види юридичної відповідальності.
10. Розкрийте напрями врегулювання моральної поведінки державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування.
11. Розкрийте юридичну відповідальність публічних службовців.
12. Охарактеризуйте специфіку органів публічної служби в зарубіжних країнах, залежно від характеру та особливостей державного устрою.
13. Назвіть тенденції модернізації публічної служби в зарубіжних країнах.
14. Назвіть напрями інституціональної модернізації публічної служби в Україні.

Рекомендована література: основна [1 – 8]; додаткова [15 – 17]; інформаційні ресурси [22 – 24].

Тема 6. Місцеве самоврядування

Завдання для самостійної роботи

Завдання 6.1. Зробіть правовий аналіз справи. Визначте співвідношення та розмежувати поняття "управління публічною власністю" та "передача публічного майна". У якій частині мають застосовувати законодавство про управління державною власністю до правовідносин, які виникають, у зв'язку з переданням публічного майна?

Верховний Суд України, розглянувши в порядку письмового провадження справу за позовом Національного художнього музею України (далі – Музей) до Київської міської ради (далі – Київрада), третя особа – товариство з обмеженою відповідальністю "Історія міста" (далі – Товариство) про визнання незаконним та скасування рішення,

УСТАНОВИВ:

У серпні 2008 року Музей звернувся до суду з позовом, у якому просив визнати незаконним та скасувати рішення Київради від 22 лютого

2007 року № 178/839 "Про незавершену будівництвом будівлю на вулиці Інститутській, 3 у Печерському районі м. Київ".

Позовні вимоги обґрунтував тим, що оскаржуване рішення Київрада ухвалила з перевищенням повноважень, оскільки незавершена будівництвом будівля на вулиці Інститутській, 3 у м. Київ (далі – незавершена будівля) є об'єктом державної власності, а тому Київрада як орган місцевого самоврядування не мала права ним розпоряджатися.

Відповідач проти позову заперечив, виходячи з того, що незавершена будівля з 1999 року перебувала в комунальній власності територіальної громади м. Київ, а отже, Київрада, розпоряджаючись цим об'єктом, діяла в межах повноважень, передбачених чинним законодавством.

Шевченківський районний суд м. Київ постановою від 24 грудня 2008 року в задоволенні позовних вимог відмовив.

Ухвалюючи рішення, суд першої інстанції виходив із того, що Київрада не ухвалила рішення про передання спірної будівлі з комунальної до державної власності, згоди на таке передання Кабінет Міністрів України не надавав, а відтак відповідач, ухвалюючи оскаржуване рішення, правомірно розпоряджався належним йому майном.

Київський апеляційний адміністративний суд постановою від 6 квітня 2010 року, залишеною без змін ухвалою Вищого адміністративного суду України від 7 червня 2011 року, постанову суду першої інстанції скасував та ухвалив нову, якою позов задовольнив у повному обсязі.

Задовольняючи позов, суди керувалися тим, що об'єктом управління державної власності є майно, передане державним комерційним підприємствам (державним підприємствам), установам та організаціям (ч. 1 ст. 3 Закону України № 185-V від 21.09.2006 р. "Про управління об'єктами державної власності").

Згідно зі ст. 5 та ч. 6 ст. 7 Закону України № 147/98-ВР від 3.03.1998 р. "Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності" (далі – Закон № 147/98-ВР) передання об'єктів права комунальної власності здійснюють за рішенням сільських, селищних, міських, районних у містах рад. Право власності на об'єкт передання виникає з дати підписання акта приймання-передання. Таке передання, відповідно до рішення Київради від 05.07.2001 р. № 412/1388 "Про передачу до сфери управління Міністерства культури і мистецтв України незавершеної будівництвом будівлі на вулиці Інститутській, 3" (далі – рішення № 412/1388) та розпорядження Київської міської державної адміністрації від 10.09.2001 р. № 1877 "Про передачу

до сфери управління Міністерства культури і мистецтв України незавершеної будівництвом будівлі на вулиці Інститутській, 3" (далі – розпорядження № 1877), і було здійснено 28 вересня 2001 року, що підтверджується відповідним актом приймання-передання.

Виходячи з наведеного раніше, суди апеляційної та касаційної інстанцій дійшли висновку, що зазначений об'єкт незавершеного будівництва було передано до державної власності, у зв'язку з чим усі подальші рішення та дії органу місцевого самоврядування щодо цього об'єкта є незаконними.

У заяві про перегляд судових рішень Верховним Судом України на підставі, передбаченій п. 1 ч. 1 ст. 237 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС), Товариство, посилаючись на неоднакове застосування касаційним судом ст. 5 Закону № 147/98-ВР, просить ухвалу Вищого адміністративного суду України від 7 червня 2011 року скасувати, а справу направити на новий касаційний розгляд.

На обґрунтування заяви додано ухвалу Вищого адміністративного суду України від 16.11.2010 р. (№ К-11037/10), якою цей суд залишив без змін рішення судів попередніх інстанцій про відмову в задоволенні позову, виходячи з того, що Київрада не ухвалювала рішення про передання незавершеної будівлі з комунальної до державної власності. Згоди на таке передання Кабінет Міністрів України не надавав. Тоді як, відповідно до ч. 1 ст. 5 Закону № 147/98-ВР, передання об'єктів із комунальної до державної власності здійснюють за рішенням сільських, селищних, міських, районних у містах рад щодо об'єктів права комунальної власності відповідних територіальних громад.

Перевіривши за матеріалами справи наведені у заяві доводи та заперечення на них, Верховний Суд України дійшов висновку про наявність підстав для її задоволення з огляду на таке.

Відповідно до ч. 1 ст. 5 Закону № 147/98-ВР передання об'єктів із комунальної до державної власності здійснюють за рішенням сільських, селищних, міських, районних у містах рад щодо об'єктів права комунальної власності відповідних територіальних громад. Ч. 2 цієї ж статті передбачено, що передання об'єктів із комунальної до державної власності, зокрема об'єктів незавершеного будівництва, здійснюють за наявності згоди на передання Кабінету Міністрів України.

Таким чином, перехід права власності з комунальної до державної закон пов'язує з такою обов'язковою обставиною, як відповідне волевиявлення на зазначене передання як суб'єкта комунальної власності (Київради), так і Кабінету Міністрів України.

У справі, що розглядають, суди всіх інстанцій установили відсутність сукупності таких рішень Київради та Кабінету Міністрів України. Суд касаційної інстанції, застосовуючи ст. 5 Закону № 147/98-ВР, помилково виходив із того, що перехід права власності можливий і за відсутності сукупності зазначених раніше волевиявлень (рішень) Київради та Кабінету Міністрів України, пов'язуючи це з іншими обставинами, зокрема з рішенням № 412/1388 та розпорядженням № 1877.

Відповідно до ст. 243 КАС Верховний Суд України задовольняє заяву в разі наявності неоднакового застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень у подібних правовідносинах.

З урахуванням наведеного ухвала Вищого адміністративного суду України від 07.06.2011 р. підлягає скасуванню, а справа – направленню на новий розгляд до цього ж суду. У разі нового касаційного розгляду суду належить звернути увагу на правильність визначення підсудності зазначеної справи судами адміністративної юрисдикції, з огляду на характер виниклих спірних відносин.

Керуючись ст. 241 – 243 Кодексу адміністративного судочинства України, Верховний Суд України

УХВАЛИВ:

Заяву товариства з обмеженою відповідальністю "Історія міста" задовольнити.

Ухвалу Вищого адміністративного суду України від 07.06.2011 р. скасувати, справу направити на новий розгляд до суду касаційної інстанції.

Постанова є остаточною і оскарженню не підлягає, крім випадку, установленому п. 2 ч. 1 ст. 237 Кодексу адміністративного судочинства України.

Завдання 6.2. Проаналізуйте аргументи позивача та відповідача в запропонованій справі. Які проблеми правового регулювання регуляторної діяльності можна виокремити, аналізуючи наведене рішення суду?

Розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі суду в м. Южноукраїнськ Миколаївської області адміністративну справу за позовом Южноукраїнської міської організації роботодавців, промисловців та підприємців до комітету Южноукраїнської міської ради про визнання протиправними дії відповідача Южноукраїнського міського комітету під час розроблення, погодження проекту рішення виконавчого комітету Южноукраїнської міської

ради "Про встановлення тарифів для підприємств, установ, організацій та фізичних осіб підприємців на послуги водопостачання і водовідведення, які надає комунальне підприємство "Теплопостачання та водоканалізаційне господарство" і скасування рішення від 28.03.2011 р. № 96, суд

УСТАНОВИВ:

19 травня 2011 року Южноукраїнська міська організація роботодавців, промисловців та підприємців звернулася до суду про визнання протиправними дії відповідача Южноукраїнського міського комітету під час розроблення, погодження проекту рішення виконавчого комітету Южноукраїнської міської ради "Про встановлення тарифів для підприємств, установ, організацій та фізичних осіб підприємців на послуги водопостачання і водовідведення, які надає комунальне підприємство "Теплопостачання та водоканалізаційне господарство" і скасування цього рішення.

Представник позивача обґрунтовує свої позовні вимоги тим, що відповідач подав проект рішення, який було затверджено рішенням виконавчого комітету Южноукраїнської міської ради без його попереднього оприлюднення та обговорення, відповідно до вимог Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності", та на таких підставах просить це рішення скасувати.

Як зазначили представники позивача, управлінням економіки Южноукраїнської міської ради як регуляторним органом було розроблено проект регуляторного акта рішення виконавчого комітету Южноукраїнської міської ради. Водночас, на думку представників позивача, відповідно до повноважень та обов'язків відповідача, установлених Законом України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності", порушив процедуру відповідач, який зобов'язаний був зробити аналіз регуляторного впливу проекту, а після цього, відповідно до вказаного закону, його оприлюднити шляхом опублікування в офіційних друкованих засобах масової інформації – у газеті "Контакт".

Оприлюднення проекту регуляторного акта, як указали представники позивача, забезпечувало б можливість подання зауважень і пропозицій до проекту регуляторного акта та здійснення аналізу регуляторного впливу проекту рішення про внесення змін до нього від підприємців і громадських організацій.

Ураховуючи зазначене раніше, на думку представників позивача, відповідачем під час розроблення, погодження та подання на засіданні комітету було допущено низку порушень прав підприємців, закріплених

у Конституції України та інших нормативно-правових актах, зокрема, право подавати зауваження і пропозиції щодо оприлюднених проектів регуляторних актів, брати участь у відкритих обговореннях питань, пов'язаних із регуляторною діяльністю, а також право бути залученим регуляторними органами до підготовки аналізів регуляторного впливу, експертних висновків щодо регуляторного впливу та виконання заходів із відстеження результативності регуляторних актів, відповідно до пп. 3 та 4 п. 2 ст. 6 Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності".

Представник відповідача в судовому засіданні проти позовних вимог заперечив, посилаючись на їхню необґрунтованість та безпідставність.

Оприлюднення проекту регуляторного акта, як указали представники позивача, забезпечувало б можливість подання зауважень і пропозицій до проекту регуляторного акта та здійснення аналізу регуляторного впливу проекту цього рішення "Про встановлення тарифів для підприємств, установ, організацій та фізичних осіб підприємців на послуги водопостачання і водовідведення, які надає комунальне підприємство "Теплопостачання та водоканалізаційне господарство".

Рішенням Южноукраїнської міської ради від 25.10.2006 р. № 69 "Про затвердження порядку підготовки проектів регуляторних актів Южноукраїнської міської ради" затверджено порядок підготовки проектів регуляторних актів виконавчим комітетом Южноукраїнської міської ради та Южноукраїнською міською радою, яким визначено вимоги до оприлюднення проекту регуляторного акта і визначено, що повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта має бути розміщено в засобах масової інформації та, зокрема, має містити інформацію про спосіб оприлюднення проекту регуляторного акта і відповідного аналізу регуляторного впливу: назву друкованого засобу масової інформації та/або сторінки в мережі Інтернет, бібліотеки міста тощо, де опубліковано чи розміщено проект регуляторного впливу. У газеті Южноукраїнської міської ради "Контакт" від 24.02.2011 р. № 5 було розміщено повідомлення щодо оприлюднення проекту регуляторного акта – рішення виконавчого комітету Южноукраїнської міської ради "Про встановлення тарифів для підприємств, установ, організацій та фізичних осіб підприємців на послуги водопостачання і водовідведення, які надає комунальне підприємство "Теплопостачання та водоканалізаційне господарство" і скасування цього рішення, у якому було зазначено, що проект разом з аналізом регуляторного впливу із 21.02.2011 р. оприлюднено

на офіційному сайті виконавчого комітету Южноукраїнської міської ради та бібліотеці № 1 і бібліотеці ДК "Енергетик".

Зауваження та пропозиції в письмовій формі від фізичних та юридичних осіб, їхніх об'єднань приймали протягом місяця із дня опублікування.

Представник відповідача також вважає надуманим посилення позивача щодо терміну зі зверненням, яке містить пропозиції до проекту регуляторного акта, оскільки позивач мав можливість звернутися у визначений у повідомленні час.

Розглянувши подані сторонами документи й матеріали та заслухавши пояснення представників позивача та представника відповідача, пояснення свідків, усебічно і повно з'ясувавши всі фактичні обставини, на яких ґрунтується позов, об'єктивно оцінивши докази, які мають юридичне значення для розгляду справи та вирішення спору по суті, суд

УСТАНОВИВ:

Відповідно до витягу із протоколу від 28.03.2011 р. № 5 виконавчого комітету Южноукраїнської міської ради Миколаївської області, у засіданні було схвалено проект рішення виконавчого комітету Южноукраїнської міської ради "Про встановлення тарифів для підприємств, установ, організацій та фізичних осіб підприємців на послуги водопостачання і водовідведення, які надає комунальне підприємство "Теплопостачання та водоканалізаційне господарство".

На думку позивача, під час розроблення, погодження та затвердження щодо неоприлюднення цього проекту регуляторного акта шляхом опублікування в офіційних друкованих засобах масової інформації.

Предметом судового розгляду в цій адміністративній справі є, зокрема, аналіз дій відповідача під час підготовки проекту регуляторного акта рішення виконавчого комітету Южноукраїнської міської ради "Про встановлення тарифів для підприємств, установ, організацій та фізичних осіб підприємців на послуги водопостачання і водовідведення, які надає комунальне підприємство "Теплопостачання та водоканалізаційне господарство".

Ч. 3 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України встановлено критерії, якими керується адміністративний суд під час перевірки рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень. Відповідність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень, передбачених ч. 3 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України критеріям перевіряється судом з урахуванням закріпленого ст. 9 Кодексу адміністративного судочинства України принципу законності, відповідно до якого органи

державної влади, органи місцевого самоврядування, їхні посадові та службові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень і способом, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до вимог ч. 2 ст. 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їхні посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень і способом, що передбачені Конституцією та законами України.

Так, відповідно до ч. 3 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (учинені) вони: на підставі, у межах повноважень і способом, що передбачені Конституцією та законами України; із використанням повноваження, із метою, із якою це повноваження надано; обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для ухвалення рішення (учинення дії); безсторонньо (неупереджено); добросовісно; розсудливо; із дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи несправедливій дискримінації; пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи й цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); з урахуванням права особи на участь у процесі ухвалення рішення; своєчасно, тобто протягом розумного терміну.

"На підставі" означає, що суб'єкт владних повноважень:

- 1) має бути утвореним у порядку, визначеному Конституцією та законами України;
- 2) зобов'язаний діяти на виконання закону за умов та обставин, визначених ним.

"У межах повноважень" означає, що суб'єкт владних повноважень має ухвалювати рішення, а дії вчиняти, відповідно до встановлених законом повноважень, не перевищуючи їх.

"У спосіб" означає, що суб'єкт владних повноважень зобов'язаний дотримуватися встановленої законом процедури та форми ухвалення рішення або вчинення дії й має вибирати лише визначені законом засоби.

Зазначені критерії, хоч і адресовані суду, але одночасно вони є й вимогами для суб'єкта владних повноважень, який ухвалює відповідне рішення, учиняє дії чи допускає бездіяльність.

Оцінюючи подані сторонами докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному й об'єктивному розгляді в судовому

засіданні всіх обставин справи у їхній сукупності, та ураховуючи те, що кожна сторона має довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень, суд звертає увагу на таке.

Правові та організаційні засади реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності визначено Законом України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" (далі – Закон).

Державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності (далі – державна регуляторна політика) – це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, недопущення ухвалення економічно недоцільних і неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави в діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності, що здійснюються у межах, порядку та способів, що встановлені Конституцією та законами України (ст. 1 Закону).

Регуляторна діяльність, спрямована на підготовку, ухвалення, відстеження результативності й перегляд регуляторних актів, яку здійснюють регуляторними органами, фізичними та юридичними особами, їхніми об'єднаннями, територіальними громадами в межах, порядку і способом, що встановлені Конституцією України, цим Законом та іншими нормативно-правовими актами (ст. 1 Закону).

Відповідно до ст. 1 Закону, регуляторний акт – це ухвалений уповноваженим регуляторним органом нормативно-правовий акт, який або окремі положення якого спрямовано на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання; ухвалений уповноваженим регуляторним органом інший офіційний письмовий документ, який установлює, змінює чи скасовує норми права, застосовується неодноразово та щодо невизначеного кола осіб і який або окремі положення якого спрямовано на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, незалежно від того, чи вважається цей документ, відповідно до закону, що регулює відносини у певній сфері, нормативно-правовим актом.

Ураховуючи зазначене, суд звертає увагу на те, що у спірних правовідносинах предметом судового розгляду є діяльність відповідача як регуляторного органу щодо підготовки проекту регуляторного акта.

Відповідно до ст. 6 Закону, громадяни, суб'єкти господарювання, їхні об'єднання та наукові установи, а також консультативно-дорадчі органи, створені при органах державної влади та органах місцевого самоврядування, що представляють інтереси громадян і суб'єктів господарювання, мають право: подавати до регуляторних органів пропозиції про необхідність у підготовці проектів регуляторних актів, а також про необхідність у їхньому перегляді; у випадках, передбачених законодавством, брати участь у розробленні проектів регуляторних актів; подавати зауваження та пропозиції щодо оприлюднених проектів регуляторних актів; брати участь у відкритих обговореннях питань, пов'язаних із регуляторною діяльністю; бути залученими регуляторними органами до підготовки аналізів регуляторного впливу, експертних висновків про регуляторний вплив та проведення заходів із відстеження результативності регуляторних актів; самостійно готувати аналіз регуляторного впливу проектів регуляторних актів, розроблених регуляторними органами; відстежувати результативність регуляторних актів; подавати за наслідками цієї діяльності зауваження та пропозиції регуляторним органам або органам, які, відповідно до цього Закону, на підставі аналізу звітів про відстеження результативності регуляторних актів ухвалюють рішення про необхідність у їхньому перегляді; отримувати від регуляторних органів у відповідь на звернення, подані у встановленому Законом порядку, інформацію про їхню регуляторну діяльність.

Ст. 9 Закону визначено порядок оприлюднення проектів регуляторних актів, із метою отримання зауважень і пропозицій.

Так, кожен проект регуляторного акта оприлюднюють, із метою отримання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їхніх об'єднань. Про оприлюднення проекту регуляторного акта, із метою отримання зауважень і пропозицій розробник цього проекту повідомляє у спосіб, передбачений ст. 13 цього Закону. У випадках, установлених цим Законом, можна здійснювати повторне оприлюднення проекту регуляторного акта. Проект регуляторного акта разом із відповідним аналізом регуляторного впливу оприлюднюють у спосіб, передбачений ст. 13 цього Закону, не пізніше від п'яти робочих днів із дня оприлюднення повідомлення про оприлюднення цього проекту регуляторного акта. Повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта має містити: стислий виклад змісту проекту; поштову

та електронну, за її наявності, адресу розробника проекту та інших органів, до яких, відповідно до цього Закону або за ініціативою розробника, надсилають зауваження і пропозиції; інформацію про спосіб оприлюднення проекту регуляторного акта та відповідного аналізу регуляторного впливу (назву друкованого засобу масової інформації та/або адресу сторінки в мережі Інтернет, де опубліковано чи розміщено проект регуляторного акта й аналіз регуляторного впливу, або інформацію про інший спосіб оприлюднення, передбачений ч. 5 ст. 13 цього Закону); інформацію про термін, протягом якого приймають зауваження та пропозиції від фізичних і юридичних осіб, їхніх об'єднань; інформацію про спосіб надання фізичними та юридичними особами, їхніми об'єднаннями зауважень і пропозицій. Термін, протягом якого від фізичних та юридичних осіб, їхніх об'єднань приймають зауваження і пропозиції, установлюється розробником проекту регуляторного акта й не може бути меншим ніж один місяць і більшим ніж три місяці із дня оприлюднення проекту регуляторного акта та відповідного аналізу регуляторного впливу. Усі зауваження і пропозиції щодо проекту регуляторного акта та відповідного аналізу регуляторного впливу, отримані протягом установленого терміну, підлягають обов'язковому розгляду розробником цього проекту. За результатами цього розгляду розробник проекту регуляторного акта повністю чи частково враховує отримані зауваження та пропозиції або мотивовано їх відхиляє. Оприлюднення проекту регуляторного акта, із метою отримання зауважень і пропозицій, не може бути перешкодою для проведення громадських слухань та будь-яких інших форм відкритих обговорень цього проекту регуляторного акта.

Способи оприлюднення документів, підготовлених у процесі здійснення регуляторної діяльності, визначено ст. 13 Закону.

План діяльності регуляторного органу з підготовки проектів регуляторних актів і зміни до нього оприлюднюють шляхом опублікування у друкованих засобах масової інформації цього регуляторного органу, а в разі їхньої відсутності – у друкованих засобах масової інформації, визначених цим регуляторним органом, та/або шляхом розміщення плану і змін до нього на офіційній сторінці відповідного регуляторного органу в мережі Інтернет. Повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта, із метою отримання зауважень і пропозицій, проект регуляторного акта та відповідний аналіз регуляторного впливу оприлюднюють шляхом опублікування у друкованих засобах масової інформації розробника цього проекту, а в разі їхньої відсутності – у друкованих засобах масової інформації,

визначених розробником цього проекту, та/або шляхом розміщення на офіційній сторінці розробника проекту регуляторного акта в мережі Інтернет. Звіт про відстеження результативності регуляторного акта оприлюднюють шляхом опублікування у друкованих засобах масової інформації регуляторного органу, який ухвалив цей регуляторний акт, а в разі їхньої відсутності – у друкованих засобах масової інформації, визначених цим регуляторним органом, та/або шляхом розміщення на офіційній сторінці цього регуляторного органу в мережі Інтернет. Під час визначення регуляторними органами друкованих засобів масової інформації, у яких публікують документи, зазначені в ч. 1 – 3 цієї статті віддають перевагу офіційним друкованим засобам масової інформації; забезпечують відповідність сфери компетенції регуляторного органу на відповідній території сфері розповсюдження друкованого засобу масової інформації. Якщо в межах адміністративно-територіальної одиниці чи в населеному пункті не розповсюджують друковані засоби масової інформації, а місцеві органи виконавчої влади, територіальні органи центральних органів виконавчої влади, органи та посадові особи місцевого самоврядування не мають своїх офіційних сторінок у мережі Інтернет, документи, зазначені в ч. 1 – 3 цієї статті, можна оприлюднювати будь-яким іншим способом, який гарантує доведення інформації до відома мешканців відповідної адміністративно-територіальної одиниці чи відповідної територіальної громади. Витрати, пов'язані з оприлюдненням документів, зазначених у ч. 1 – 3 цієї статті, фінансують за рахунок розробників проектів регуляторних актів або регуляторних органів, які оприлюднюють ці документи.

Таким чином, суд звертає увагу на те, що відповідно до вимог чинного законодавства України, кожен проект регуляторного акта (яким є проект рішення) мають оприлюднювати у визначеному порядку, із метою отримання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб і їхніх об'єднань.

Рішенням Южноукраїнської міської ради від 25.10.2006 р. № 69 "Про затвердження порядку підготовки проектів регуляторних актів Южноукраїнської міської ради" затверджено порядок підготовки проектів регуляторних актів виконавчим комітетом Южноукраїнської міської ради та Южноукраїнською міською радою, яким визначено вимоги до оприлюднення проекту регуляторного акта та зазначено, що оприлюднення про оприлюднення проекту регуляторного акта розміщують у засобах масової інформації і, зокрема, воно має містити інформацію про спосіб оприлюднення проекту регуляторного акта та відповідного аналізу регуляторного впливу: назву

друкованого засобу масової інформації та/або сторінки в мережі Інтернет, бібліотеки міста тощо, де опубліковано чи розміщено проект регуляторного впливу.

21.02.2011 р. на офіційному сайті Южноукраїнської міської ради було розміщено повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта – рішення виконавчого комітету Южноукраїнської міської ради.

24.02.2011 р. в газеті "Контакт" № 5 було розміщено повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта – рішення виконавчого комітету Южноукраїнської міської ради "Про встановлення тарифів для підприємств, установ, організацій та фізичних осіб підприємців на послуги, водопостачання і водовідведення, які надає комунальне підприємство "Теплопостачання та водоканалізаційне господарство", у якому було зазначено, що проект разом з аналізом регуляторного впливу із 21.02.2011 р. оприлюднено на офіційному сайті Южноукраїнської міської ради та в бібліотеці № 1 і бібліотеці ДК "Енергетик".

У цьому повідомленні зазначено, що зауваження та пропозиції в письмовій формі від фізичних і юридичних осіб, їхніх об'єднань приймали протягом місяця із дня опублікування, а проект разом з аналізом регуляторного впливу оприлюднено на офіційному сайті Южноукраїнської міської ради 21.02.2011 р., що підтверджено матеріалами справи.

Суд доходить висновку про те, що під час здійснення відповідачем як регуляторним органом діяльності з підготовки проекту регуляторного акта (проекту рішення) не було порушено вимоги ст. 9 та 13 Закону щодо неоприлюднення вказаного законопроекту.

Судом встановлено, що позивач надав пропозицій щодо цього проекту регуляторного акта після терміну, який було визначено.

Також суд вважає посилення позивача про те, що пропозиції, надані в останній день, тобто 24.03.2011 р. у другій половині дня, безпідставними, оскільки пропозиції щодо проекту регуляторного акта було спрямовано позивачем відповідачу через 3 дні після визначеного розробником часу для зауважень і пропозицій.

Окрім того суд звертає увагу на те, що представник позивача посилався на те, що газета до нього потрапила запізно та залишалася обмаль часу, оскільки необхідно було ці питання обговорити із членами міської організації роботодавців, промисловців та підприємців, що є також безпідставним і суд їх не визнає, оскільки, із пояснень представника позивача, члени правління цієї організації збираються двічі на тиждень.

Посилання представника позивача на те, що оприлюднення повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта – рішення виконавчого комітету Южноукраїнської міської ради 21.02.2011 р. на офіційному сайті Южноукраїнської міської ради та 24.02.2011 р. в газеті Южноукраїнської міської ради "Контакт" № 5 було розміщено під різними датами, є безпідставними.

Оскільки 24 02.2011 р. у газеті "Контакт" № 5 було розміщено повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта – рішення, зміст якого зазначав дату оприлюднення, тобто дату 21.02.2011 р., на офіційному сайті Южноукраїнської міської ради розміщено повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта – рішення.

Газета Южноукраїнської міської ради "Контакт" виходить періодично 2 рази на тиждень, що підтверджується заявкою розробника про оприлюднення проекту регуляторного акта, розміщується в засобах масової інформації і, зокрема, містить інформацію про спосіб оприлюднення проекту регуляторного акта та відповідного аналізу регуляторного впливу: назву друкованого засобу масової інформації та/або сторінки в мережі Інтернет, бібліотеки міста, де було опубліковано чи розміщено проект регуляторного впливу.

Позовні вимоги щодо неоприлюднення проекту регуляторного акта (Проект рішення), відповідно до Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності", та щодо позовних вимог про скасування рішення, є необґрунтованими та не підлягають задоволенню.

Суд, перевіряючи рішення, дію чи бездіяльність суб'єкта владних повноважень на відповідність закріпленим ч. 3 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України критеріям, не втручається в дискрецію (вільний розсуд) суб'єкта владних повноважень поза межами перевірки за названими критеріями. Завдання адміністративного судочинства полягає не в забезпеченні ефективності державного управління, а в гарантуванні дотримання вимог права, інакше було б порушено принцип розподілу влади.

Ч. 1 ст. 11 Кодексу адміністративного судочинства України визначено, що розгляд і вирішення справ в адміністративних судах здійснюють на засадах змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і доведенні перед судом їхньої переконливості, а ч. 1 ст. 71 Кодексу адміністративного судочинства України визначено, що кожна сторона має довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, установлених ст. 72 цього Кодексу.

Виходячи з меж заявлених позовних вимог, системного аналізу положень чинного законодавства України й матеріалів справи, суд дійшов висновку про те, що викладені в позовній заяві вимоги позивача є необґрунтованими та, відповідно, такими, що не підлягають задоволенню.

На підставі викладеного раніше, керуючись ст. 2, 7 – 9, 99, 100, 158 – 163 та 254 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

УХВАЛИВ:

У задоволенні адміністративного позову Южноукраїнської міської організації роботодавців, промисловців та підприємців про визнання протиправним дій підготовки проекту регуляторного акта виконавчого комітету Южноукраїнської міської ради під час розроблення, погодження проекту рішення виконавчого комітету Южноукраїнської міської ради "Про встановлення тарифів для підприємств, установ, організацій та фізичних осіб підприємців на послуги, водопостачання і водовідведення, які надає комунальне підприємство "Теплопостачання та водоканалізаційне господарство" відмовити та скасувати це рішення.

Постанову може бути оскаржено Одеським апеляційним адміністративним судом через суд першої інстанції шляхом подання апеляційної скарги в 10-ти денний термін із дня проголошення постанови, а особами, які не були присутні в судовому засіданні під час проголошення, протягом десяти діб із дня отримання копії цієї постанови. У разі неподання апеляційної скарги протягом встановленого терміну постанова набирає законної сили.

Підпис судді.

Завдання 6.3. Проаналізуйте справу, дайте власну оцінку аргументам сторін спору, а також проаналізуйте позицію суду.

Сумський окружний адміністративний суд, розглянувши у відкритому судовому засіданні у приміщенні суду м. Суми адміністративну справу № 818/199/16 за позовом товариства з обмеженою відповідальністю "Суми-Електрод" до Департаменту екології, природних ресурсів і паливно-енергетичного комплексу Сумської обласної державної адміністрації про скасування рішення та зобов'язання вчинити дії,

УСТАНОВИВ:

Товариство з обмеженою відповідальністю "Суми-Електрод" (далі – позивач, ТОВ "Суми-Електрод") звернулося до Сумського окружного адміністративного суду з позовом до Департаменту екології, природних ресурсів

та паливно-енергетичного комплексу Сумської обласної державної адміністрації (далі – відповідач, Департамент), у якому з урахуванням заяви про уточнення позовних вимог просить:

скасувати рішення Департаменту від 03.02.2016 р. № 01-20/293 щодо відмови ТОВ "Суми-Електрод" у переоформленні дозволу на викиди забруднювальних речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами № 5910136600-152 від 12.01.2011 р.;

зобов'язати Департамент повторно розглянути заяву ТОВ "Суми-Електрод" від 20.01.2016 р. про переоформлення дозволу на викиди забруднювальних речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами № 5910136600-152 від 12.01.2011 р., у зв'язку зі зміною назви товариства з обмеженою відповідальністю "Фрунзе-Електрод" на товариство з обмеженою відповідальністю "Суми-Електрод".

Свої вимоги позивач мотивує тим, що відповідач безпідставно відмовив у переоформленні дозволу на викиди забруднювальних речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами та на спеціальне водокористування, у зв'язку зі зміною назви підприємства.

У судовому засіданні представник позивача позовні вимоги підтримав у повному обсязі та просить суд їх задовольнити.

Представники відповідача в судовому засіданні проти позову заперечували на підставах, викладених у письмових запереченнях, та зазначили, що, у зв'язку з тим, що ТОВ "Фрунзе-Електрод" було видано дозвіл установи, що ліквідувалася (до того ж, відповідач не є правонаступником), а тому у відповідача відсутні правові підстави для здійснення переоформлення виданого раніше дозволу. Порядок переоформлення дозволів на викиди забруднювальних речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами не визначено. Крім того, зі змісту самої заяви можна встановити, що її укладено із пропуском терміну подання.

Суд, заслухавши пояснення представників сторін, вивчивши матеріали справи та оцінивши докази у їхній сукупності, дійшов висновку, що позовні вимоги підлягають задоволенню, з огляду на таке.

У судовому засіданні встановлено, що ТОВ "Фрунзе-Електрод" Державним управлінням охорони навколишнього природного середовища в Сумській області було видано дозвіл на викиди забруднювальних речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами № 5910136600-152 від 12.01.2011 р. (далі – Дозвіл).

22.12.2015 р. було проведено загальні збори учасників ТОВ "Фрунзе-ЕлектроД", на яких було ухвалено рішення, зокрема: про зміну назви на товариство з обмеженою відповідальністю "Суми-ЕлектроД", а також про внесення змін до статуту позивача, у зв'язку зі зміною назви.

30.12.2015 р. державним реєстратором Панченком І. В. було здійснено державну реєстрацію змін до статуту позивача та внесено до Єдиного державного реєстру юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців зміни, пов'язані з перейменуванням позивача.

01.02.2016 р. позивачем було направлено поштою до Центру надання адміністративних послуг м. Суми заяву про переоформлення дозволу на викиди забруднювальних речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами № 5910136600-152 від 12.01.2011 р., у зв'язку зі зміною назви суб'єкта господарювання – юридичної особи, а також Дозвіл, що підлягав переоформленню, та виписку з ЄДРПОУ, що підтверджувала перейменування позивача.

Позивачем було отримано від Департаменту лист № 01-20/293 від 03.02.2016 р. про відсутність законних підстав переоформити Дозвіл.

Підставою для відмови у виданні переоформленого Дозволу Департаментом було відсутність факту правонаступництва від ліквідованого Державного управління охорони навколишнього природного середовища в Сумській області, що видав первинний дозвіл, до новоутвореного Департаменту, що сьогодні здійснює всі функції щодо видання дозвільних документів (зокрема тих, що видавало Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Сумській області).

Суд не погоджується з такою позицією відповідача, з огляду на таке.

Порядок видачі дозволів на викиди забруднювальних речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами та Порядок видачі дозволів на спеціальне водокористування, затверджені Постановами Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 р. за № 302 та 321.

Слід зазначити, що Закон України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" (далі – Закон) визначає правові й організаційні засади функціонування дозвільної системи у сфері господарської діяльності та встановлює порядок діяльності дозвільних органів, уповноважених видавати документи дозвільного характеру, і державних адміністраторів.

Згідно зі ст. 1 Закону, дозвільні органи – це органи виконавчої влади, державні колегіальні органи, органи місцевого самоврядування, їхні посадові

особи, уповноважені, відповідно до закону, видавати документи дозвільного характеру.

Ч. 1 ст. 4 – 1 Закону передбачено, що порядок видачі документів дозвільного характеру або відмови у їхній видачі, переоформлення, видачі дублікатів, анулювання центральними органами виконавчої влади, їхніми територіальними (регіональними, місцевими) органами встановлюється Кабінетом Міністрів України за поданням відповідного дозвільного органу, погодженим з уповноваженим органом, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Відповідно до ч. 8 ст. 4 Закону встановлено, що підставами для переоформлення документа дозвільного характеру є: зміна назви суб'єкта господарювання – юридичної особи або прізвища, імені, по батькові фізичної особи-підприємця чи зміна місцезнаходження суб'єкта господарювання. Законом може бути встановлено інші підстави для переоформлення документів дозвільного характеру.

У разі виникнення підстав для переоформлення документа дозвільного характеру суб'єкт господарювання зобов'язаний протягом п'яти робочих днів із дня настання таких підстав подати дозвільному органу або державному адміністратору заяву про переоформлення документа дозвільного характеру разом із документом дозвільного характеру, що підлягає переоформленню. Дозвільний орган протягом двох робочих днів із дня отримання заяви про переоформлення документа дозвільного характеру та документа, що додають до неї, зобов'язаний видати переоформлений на новому бланку документ дозвільного характеру з урахуванням змін, зазначених у заяві про переоформлення документа дозвільного характеру, якщо інше не встановлено Законом.

Одночасно з переоформленим на новому бланку документом дозвільного характеру дозвільний орган на вимогу суб'єкта господарювання видає безоплатно засвідчену ним копію такого документа дозвільного характеру.

У разі переоформлення документа дозвільного характеру дозвільний орган не пізніше від наступного робочого дня із дня переоформлення документа дозвільного характеру ухвалює рішення про визнання недійсним документа дозвільного характеру, що був переоформлений, зі внесенням відповідних змін до реєстру документів дозвільного характеру, якщо інше не встановлено Законом. Термін дії переоформленого документа дозвільного характеру не може перевищувати термін дії, зазначений у документі

дозвільного характеру, що переоформлявся. За переоформлення документа дозвільного характеру у випадках, передбачених Законом, стягують плату, розмір якої затверджено Кабінетом Міністрів України. Не переоформлений в установлений термін документ дозвільного характеру є недійсним.

Відповідно до ч. 11 ст. 4 Закону, основні вимоги до порядку видачі, переоформлення, видачі дублікатів, анулювання документів дозвільного характеру поширюються на всі документи дозвільного характеру, зокрема на дозвільні (погоджувальні) процедури, якщо інше не встановлено Законом.

Щодо посилання представника відповідача на те, що чинним законодавством не передбачено порядок видачі переоформлених дозвільних документів, суд звертає увагу на те, що ст. 7 Закону встановлено порядок видачі (переоформлення, видачі дублікатів, анулювання) регіональними та місцевими дозвільними органами документів дозвільного характеру.

Так, видача (переоформлення, видача дублікатів, анулювання) документів дозвільного характеру, оформлених регіональними та місцевими дозвільними органами, здійснюється в дозвільному центрі державним адміністратором за принципом організаційної єдності.

Суб'єкт господарювання або уповноважена ним особа подає державному адміністратору, який здійснює приймання суб'єктів господарювання в дозвільному центрі, заяву, форму якої затверджено Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного розвитку, і за погодженням із дозвільними органами.

До заяви додають документи, необхідні для видачі документа дозвільного характеру, передбачені законодавством, яким регулюють відносини щодо отримання такого документа.

Документами, необхідними для видачі документа дозвільного характеру, можуть визначатися документи, що безпосередньо пов'язані з підтвердженням можливості суб'єкта господарювання провадити певні дії щодо здійснення господарської діяльності або види господарської діяльності.

Державний адміністратор перевіряє документи, що засвідчують особу заявника, та реєструє заяву і документи, що додають до неї, у журналі, який ведуть за формою, установленною центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного розвитку.

Заява та документи, що додають до неї, приймають за описом, копію якого негайно видають (направляють) заявнику з позначкою про дату та номер їхньої реєстрації.

Заборонено вимагати від заявника для отримання документа дозвільного характеру документи, не передбачені законодавством.

У ході розгляду справи судом установлено, що ТОВ "Суми-Електрод" після здійснення державної реєстрації зміни назви 30.01.2015 р. звернувся до Департаменту із відповідною заявою, надав документи, визначені Законом, таким чином учинив усі необхідні від нього дії для отримання переоформленого Дозволу.

Крім того, варто зазначити, що на сьогодні всі дозвільні документи, які раніше видавалися Державним управлінням охорони навколишнього природного середовища в Сумській області, видаються саме Департаментом, але Департамент не є правонаступником ліквідованого Державного управління охорони навколишнього природного середовища в Сумській області.

Щодо посилання представників відповідача на те, що переоформлений Дозвіл має бути видано тільки тим органом, який його видав, суд вважає необґрунтованим, оскільки Законом не передбачено такої умови, а встановлено обов'язок дозвільного органу видати переоформлений дозвільний документ, яким на час звернення ТОВ "Суми-Електрод" із заявою є Департамент.

Крім того, представниками відповідача не надано доказів того, що попередній Дозвіл є анульованим, чи у відповідача є належні докази того, що Дозвіл було видано на підставі підроблених чи фальсифікованих документів, а тому своїми діями відповідач установив безпідставні та необґрунтовані обмеження в реалізації права ТОВ "Суми-Електрод" на здійснення господарської діяльності за наявності належним чином оформленого дозволу на викиди забруднювальних речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

Щодо посилання представників відповідача на обставину пропущення терміну укладання заяви позивача про переоформлення Дозволу, варто зазначити таке.

Суд погоджується з тим, що заяву про переоформлення Дозволу датовано позивачем 20.01.2016 р.

Разом із тим у наданій Департаментом відповіді № 01-20/293 від 03.02.2016 р. не міститься жодного посилання на вказану раніше обставину, а повідомлено про те, що Департамент не є правонаступником прав

та обов'язків Державного управління охорони навколишнього природного середовища в Сумській області. А тому твердження відповідача, що це стало підставою для відмови в переоформленні Дозволу є необґрунтованим.

Ураховуючи викладені раніше обставини, суд визнає рішення Департаменту від 03.02.2016 р. № 01-20/293 про відмову в переоформленні Дозволу таким, що підлягає скасуванню, та зобов'язує відповідача повторно розглянути заяву ТОВ "Суми-Електрод" від 20.01.2016 р. про переоформлення дозволу на викиди забруднювальних речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

Керуючись ст. 86, 94, 98, 158 – 163, 167, 186, 254 КАС України, суд,
УХВАЛИВ:

Адміністративний позов товариства з обмеженою відповідальністю "Суми-Електрод" до Департаменту екології, природних ресурсів і паливно-енергетичного комплексу Сумської обласної державної адміністрації про скасування рішення та зобов'язання вчинити дії задовольнити.

Завдання 6.4. Члени територіальної громади с. Пригоди звернулися до сільської ради із проханням змінити назву села на "Кам'янка", у зв'язку з історичним минулим (така назва села була до 1946 року). На сесії сільської ради було обговорено це питання та ухвалено рішення про зміну назви села. Наступного дня рішення було оголошено мешканцям, змінено назву сільської ради, печатки таблички населеного пункту.

Чи правомірні дії сільської ради? Який порядок зміни назви населеного пункту?

Завдання 6.5. Голова селищної ради с. Калинівка відмовився утворювати цільовий фонд соціальної допомоги інвалідам, мотивуючи це тим, що це не входить до кола його повноважень.

Визначте, чи були дії голови правомірними.

Завдання 6.6. Жителі с. Васильки вирішили створити Будинок культури за власною ініціативою. Для цього вони звернулися за дозволом до сільської ради.

Чи дозволить сільська рада створити Будинок культури?

Завдання 6.7. На сесії міської ради ухвалено рішення про реорганізацію місцевої адміністрації та передання її повноважень міській раді, відповідним комісіям і депутатам.

Дайте оцінку законності цього рішення. Обґрунтуйте відповідь, посилаючись на норми чинного законодавства.

Завдання 6.8. Громадянка Бондаренко А. направила скаргу до управління житлового господарства на бездіяльність начальника ЖЕД, який не вжив ніяких заходів, у зв'язку з її заявою про необхідність у ремонті сантехніки у квартирі. Скарга надійшла до управління 3 березня, а 20 квітня гр. Бондаренко отримала відповідь, у якій повідомлялося про те, що скаргу було направлено до керівництва ЖЕД для вживання заходів щодо ремонту сантехніки та притягнення винних осіб до відповідальності.

Дайте правову оцінку діям управління житлового господарства, обґрунтовуючи відповідь посиланням на норми чинного законодавства. Чи мало місце адміністративне провадження? Якщо так, визначте його вид та дайте характеристику.

Завдання 6.9. Державний реєстратор виконавчого комітету міської ради відмовив представнику нерезидента України, який бажав зареєструвати підприємницьку діяльність, мотивуючи відмову необхідністю в особистій присутності нерезидента, який має намір зареєструватися як фізична особа – суб'єкт підприємницької діяльності.

Дайте правову оцінку законності відмови державного реєстратора, спираючись на норми чинного законодавства України.

Завдання 6.10. Управління у справах приватизації міської ради, здійснюючи перевірку дотримання вимог чинного законодавства у сфері приватизації, ухвалило рішення про накладання штрафу на підприємство за невиконання умов договору купівлі-продажу нежитлового приміщення, що раніше перебувало в комунальній власності.

Чи правомірні дії управління у справах приватизації міської ради? Обґрунтуйте відповідь, посилаючись на норми чинного законодавства.

Завдання 6.11. За рішенням голови обласної адміністрації на території області було введено надзвичайний стан та створено надзвичайні комісії. Такий захід було зумовлено складними погодними умовами.

Чи правомірне зазначене рішення? Кому і в яких випадках надано право введення надзвичайного стану? Обґрунтуйте відповідь, посилаючись на норми чинного законодавства.

Завдання 6.12. Голова районної державної адміністрації своїм розпорядженням відмінив рішення сільської ради про виділення земельної ділянки.

Дайте оцінку законності цього правового акту управління.

Завдання 6.13. В одному з районів міста із-за аварійної ситуації без попередження було відключено холодну та гарячу воду, до того ж не забезпечено доставляння води в декілька будинків протягом трьох днів. На четвертий день розлючені мешканці на чолі із гр. Д. і гр. П. попрямували до будівлі міськвиконкому з намірами пікетувати його на знак протесту проти бездіяльності влади в цій ситуації. Один із заступників міського голови вимагав від пікетників мирно розійтися, обіцяючи посприяти у вирішенні проблемної ситуації якомога скоріше. Громадяни вирішили продовжувати акцію. Викликані працівники поліції вимагали від учасників несанкціонованого пікету розійтися та припинити порушувати громадський порядок, після чого частина людей стала розходитися, а група із 25 мешканців будинків залишилися, до того ж гр. Д. та гр. П. нецензурно висловлювалися щодо працівників поліції, а гр. У. закликав інших людей не виконувати вимоги співробітників поліції та не розходитися. Працівники поліції затримали гр. Д., гр. П. і гр. У. та доставили їх до районного відділу поліції.

Оцініть правомірність дій поліції. Визначте, які види заходів адміністративного примусу вони застосовували та дайте їхню характеристику.

Завдання 6.14. Депутати міської ради ухвалили на сесії рішення про звільнення з посади директора музичної школи за неналежне виконання професійних обов'язків.

Оцініть правомірність рішення міської ради. Обґрунтуйте відповідь, посилаючись на норми чинного законодавства.

Завдання 6.15. Громадянин Биков Р., який має вищу медичну освіту (за фахом "лікувальна справа") звернувся до управління охорони здоров'я місцевої державної адміністрації із проханням видати ліцензію на право виготовлення та реалізацію лікарських засобів. Управління охорони здоров'я відмовило у виданні ліцензії.

Оцініть правомірність відмови управління охорони здоров'я у видачі ліцензії. Розкрийте порядок та умови отримання ліцензії на право виготовлення та реалізацію лікарських засобів.

Запитання для самостійного опрацювання

1. Визначте, до якого виду органів публічної влади належать районні ради міста.
2. Чи визначають надання місту особливого статусу?
3. Назвіть законодавчо визнане визначення поняття "регіон".
4. Розкрийте сутність принципу субсидіарності.
5. Визначте вплив посад державних службовців місцевого самоврядування на стан їхнього правового статусу.
6. Назвіть елементи правового статусу, що потребують змін.
7. Поясніть механізм гарантії прав державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування.
8. Визначте вплив на механізм гарантії прав державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування політичного та приватного інтересу.

Рекомендована література: основна [9; 10]; додаткова [11; 20; 21]; інформаційні ресурси [22 – 24].

Рекомендована література

Основна

1. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України / автор-упорядник В. П. Тимощук. – Київ : Факт, 2015. – 496 с.
2. Адміністративна юстиція: європейський досвід і пропозиції для України / автори-упорядники І. Б. Коліушко, Р. О.Куйбіда. – Київ : Факт, 2015. – 536 с.
3. Адміністративне право : навч. посіб. / З. Р. Кісіль, Р. В. Кісіль. – 3-тє вид. – Київ : Алерта ; ЦУЛ, 2016. – 696 с.
4. Адміністративне право України : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської. – Київ : Істина, 2012. – 216 с.
5. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. – Київ : Істина, 2015. – 480 с.
6. Адміністративне право : підручник / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Богуцький та ін. ; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. – Харків : Право, 2010. – 624 с.

7. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления. Курс лекций / Г. В. Атаманчук. – Изд. 2-е, доп. – Москва : Омега-Л, 2004. – 584 с.

8. Ботвінкін О. В. Інформація з обмеженим доступом, що не є державною таємницею, в законодавстві України: Аналітичний огляд / О. В. Ботвінкін, В. П. Ворожко. – Київ : Видавництво Національної академії СБУ, 2006. – 96 с.

9. Дерезь В. А. Органи виконавчої влади України та управлінські відносини / В. А. Дерезь. – Київ : Юридична думка, 2007. – 180 с.

10. Науково-практичний коментар до законів України "Про державну виконавчу службу", "Про виконавче провадження" / В. Б. Авер'янов, Л. М. Горбунова, В. В. Комаров та ін. – Київ : Юрінком Інтер, 2005. – 320 с.

Додаткова

11. Державна виконавча влада в Україні: формування та функціонування : зб. наук. пр. – Київ : УАДУ, 2015. – 224 с.

12. Загальна теорія держави і права : навч. посіб. / за ред. В. В. Копейчикова. – Київ : Юрінком Інтер, 2013. – 680 с.

13. Осауленко О. І. Загальна теорія держави і права : навч. посіб. для студ. ВНЗ / О. І. Осауленко ; Київ. нац. ун-т внутр. справ. – Київ : Істина, 2007. – 336 с.

14. Ославський М. І. Виконавча влада в Україні: організаційно-правові засади : навч. посіб. / М. І. Ославський. – Київ : Знання, 2008. – 216 с.

15. Правознавство : навч. посіб. / [В. П. Марущак, С. О. Козуліна, К. І. Ровинська та ін.] ; за заг. ред. В. П. Марущака. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2016. – 250 с.

16. Реформа публічного управління в Україні: виклики, стратегії, майбутнє : монографія / відп. редактор І. А. Грицак ; Національна академія державного управління при Президентові України. – Київ : К.І.С., 2012. – 240 с.

17. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. Ф. Скакун ; Нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид. – Харків : Консум, 2012. – 656 с.

18. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник / О. В. Зайчук, А. П. Заєць, В. С. Журавський та ін. – Київ : Юрінком Інтер, 2016. – 685 с.

19. Теорія держави і права : підручник / С. Л. Лисенков та ін. – Київ : Юрінком Інтер, 2015. – 448 с.

20. Фурса С. Я. Законодавство України про виконавче провадження : наук.-практ. коментар / С. Я. Фурса, С. В. Щербак. – Київ : ВД "Ін Юре", 2012. – 975 с.

21. Шаповал В. М. Сучасний конституціоналізм / В. М. Шаповал. – Київ : Юрінком Інтер, 2015. – 560 с.

Інформаційні ресурси

22. Законодавство України : офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>.

23. Професійна правова система МЕГА НАУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nau.kiev.ua>.

24. Сайт Інформаційного агентства "ЛІГАБізнесІнформ". – Режим доступу : <http://www.liga.net>.

Зміст

Вступ	3
Методичні рекомендації до самостійної роботи	4
Змістовий модуль 1. Основи конституційного устрою держави	4
Тема 1. Поняття, зміст та функції конституції	4
Тема 2. Конституційно-правові норми, конституційно-правові відносини та відповідальність у конституційному праві	5
Тема 3. Конституція України	8
Змістовий модуль 2. Належне врядування та інструменти його забезпечення	8
Тема 4. Передумови та інноваційні інструменти належного врядування	8
Тема 5. Належне врядування в контексті реалізації структурних реформ в Україні	11
Тема 6. Місцеве самоврядування	19
Рекомендована література	42
Основна	42
Додаткова	43
Інформаційні ресурси	44

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

КОНСТИТУЦІЯ ТА ВРЯДУВАННЯ

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів
спеціальності 281 "Публічне управління
та адміністрування"
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Грузд** Марина Володимирівна

Відповідальний за видання *Н. Л. Гавкалова*

Редактор *О. Г. Доценко*

Коректор *О. Г. Доценко*

План 2019 р. Поз. № 127 ЕВ. Обсяг 46 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*